

Věc C-129/20

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

9. března 2020

Předkládající soud:

Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (Lucembursko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

27. února 2020

**Navrhovatelka v řízení o kasačním opravném prostředku a původní
žalobkyně:**

XI

Odpůrce v řízení o kasačním opravném prostředku a původní žalovaný:

Caisse pour l'avenir des enfants

1. Předmět a okolnosti sporu:

- 1 Dne 4. března 2012, v době, kdy byla bez zaměstnání, porodila navrhovatelka dvojčata.
- 2 Dne 15. září 2012 a 1. srpna 2013 navrhovatelka uzavřela dvě smlouvy na dobu určitou o poskytování služeb v oblasti školského vzdělávání a následně, dne 15. září 2014, podepsala, opět v oblasti školského vzdělávání, smlouvu na dobu neurčitou.
- 3 Dne 11. března 2015 navrhovatelka požádala o čerpání rodičovské dovolené od 15. září 2015.
- 4 Rozhodnutím ze dne 19. května 2015 Caisse nationale des prestations familiales (národní pokladna rodinných dávek, Lucembursko) [nyní Caisse pour l'avenir des enfants (orgán pro správu rodinných dávek, Lucembursko)] zamítla žádost navrhovatelky o „příspěvek na rodičovskou dovolenou přiznanou na celou pracovní dobu“, a to v zásadě s odůvodněním, že neměla v okamžiku narození

děti a po celou dobu 12 měsíců bezprostředně předcházejících začátku rodičovské dovolené postavení pracovníka.

- 5 Rozsudkem ze dne 27. října 2017 Conseil arbitral de la sécurité sociale (soud pro záležitosti sociálního zabezpečení, Lucembursko) toto rozhodnutí změnil a rozhodl, že na základě ustanovení 1 a ustanovení 2 bodu 3 písm. b) rámcové dohody o rodičovské dovolené uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS dne 14. prosince 1995 a provedené směrnicí Rady 96/34/ES ze dne 3. června 1996 mohou právní předpisy členského státu zakotvit pouze příznivější a nikoliv více omezující ustanovení, a proto je v projednávané věci třeba upustit od použití ustanovení vnitrostátního práva, které předpokládá zaměstnání v den narození dítěte.
- 6 Tento soud měl za to, že podmínka vyžadující zaměstnání v okamžiku narození dítěte není v souladu s požadavkem odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru, která nesmí nepřesáhnout jeden rok, a to vzhledem k tomu, že v projednávané věci je tato podmínka, odpovídající uvedenému maximu, splněna bezprostředně před začátkem rodičovské dovolené a dodatečná podmínka vyžadující zaměstnání v okamžiku narození dítěte by znamenala prodloužení této požadované odpracované doby v délce dvanácti měsíců, a ztížila by tak přístup k právu na rodičovskou dovolenou v porovnání s tím, co stanoví směrnice.
- 7 Conseil supérieur de la sécurité sociale (odvolací soud pro záležitosti sociálního zabezpečení, Lucembursko) na základě odvolání toto rozhodnutí rozsudkem ze dne 17. prosince 2018 zrušil.
- 8 Měl za to, že jelikož XI v okamžiku narození dvojčat neměla uzavřenu pracovní smlouvu, nárok na rodičovskou dovolenou jí nevznikl, a to bez ohledu na případné pozdější zaměstnání u těžce veřejnoprávní instituce po dobu minimálně jednoho roku před požadovaným začátkem rodičovské dovolené.
- 9 Nárok na rodičovskou dovolenou totiž podle odvolacího soudu nemůže „opětovně vzniknout“ pouze na základě skutečnosti, že rodič, který nebyl v okamžiku narození dítěte pracovníkem, byl zaměstnán po dobu jednoho roku v průběhu pěti let, během nichž lze o rodičovskou dovolenou požádat.
- 10 Conseil supérieur de la sécurité sociale (odvolací soud pro záležitosti sociálního zabezpečení) dále uvedl, že není třeba zkoumat, zda je podmínka zaměstnání po dobu jednoho roku v souladu s unijním právem, jelikož nárok na rodičovskou dovolenou v případě XI nevznikl.
- 11 XI podala proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek.

2. Dotčená ustanovení:

Unijní právo

Směrnice Rady 96/34/ES ze dne 3. června 1996 o rámcové dohodě o rodičovské dovolené uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS

12 Ustanovení 1, nadepsané „Účel a oblast působnosti“, zní:

„1. Tato dohoda stanoví minimální požadavky usnadňující sladění rodičovských a pracovních povinností pracujících rodičů.

2. Tato dohoda se vztahuje na všechny pracovníky, muže i ženy, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovním poměru vymezeném právními předpisy, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi platnými v každém členském státě.“

13 Ustanovení 2, nadepsané „Rodičovská dovolená“, stanoví:

„1. Tato dohoda, s výhradou ustanovení 2.2, přiznává pracujícím mužům a ženám individuální právo na rodičovskou dovolenou z důvodu narození nebo osvojení dítěte, aby mohli o toto dítě pečovat po dobu nejméně tří měsíců do dosažení stanoveného věku, nejvýše osmi let, který definují členské státy nebo sociální partneři.

(...)

3. Podmínky přístupu k rodičovské dovolené a prováděcí pravidla vymezuje zákon nebo kolektivní smlouva v jednotlivých členských státech při dodržení minimálních požadavků této dohody. Členské státy nebo sociální partneři mohou zejména:

(...)

b) podmínit právo na rodičovskou dovolenou splněním podmínky odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru, která nesmí přesáhnout jeden rok;

(...)“.

Vnitrostátní právo

Zákon ze dne 16. dubna 1979 o státní službě, ve znění zákona ze dne 12. února 1999 o zavedení rodičovské dovolené a dovolené z rodinných důvodů, a to naposledy ve znění vyplývajícím ze zákona ze dne 22. prosince 2006 [Loi du 16 avril 1979 fixant le statut général des fonctionnaires de l'État, telle que modifiée par la loi 12 février 1999 portant création d'un congé parental et d'un congé pour raisons familiales, dans sa dernière version issue de la loi du 22 décembre 2006]

14 Článek 29a stanoví:

„...“

Na rodičovskou dovolenou má nárok každá osoba, dále jen „rodič“, která:

(...)

- je v okamžiku narození nebo přijetí dítěte či dětí k osvojení legálně zaměstnána na území Lucemburského velkovévodství a byla zde nepřetržitě zaměstnána minimálně dvanáct po sobě jdoucích měsíců bezprostředně před začátkem rodičovské dovolené, ...

(...).“

3. Argumenty účastníků řízení:

XI

- 15 XI předně vytyká Conseil supérieur de la sécurité sociale (odvolací soud pro záležitosti sociálního zabezpečení), že z ustanovení 1 a ustanovení 2 bodu 1 rámcové dohody dovodil, že na rodičovskou dovolenou mají nárok pouze pracovníci, kteří jimi byli v okamžiku narození dítěte, pro které je o rodičovskou dovolenou žádáno. XI naproti tomu tvrdí, že z ustanovení 1 rámcové dohody požadavek být pracovníkem v okamžiku narození nebo osvojení dítěte nevyplyvá.
- 16 XI dále vytyká Conseil supérieur de la sécurité sociale (odvolací soud pro záležitosti sociálního zabezpečení), že odmítl přezkoumat, zda je článek 29a zákona o státní službě v souladu s ustanovením 2 bodem 3 písm. b) rámcové dohody o rodičovské dovolené, který stanoví podmínku zaměstnání po dobu maximálně jednoho roku, a tím odmítl toto ustanovení použít. XI má naopak za to, že článek 29a váže přiznání rodičovské dovolené na dvě podmínky, a sice podmínku zaměstnání v okamžiku narození dítěte a podmínku, aby v době žádosti o rodičovskou dovolenou trval pracovní poměr dvanáct měsíců, což je v rozporu s ustanovením 2 bodem 3 písm. b) rámcové dohody, podle kterého může vnitrostátní zákonodárce požadovat pouze dobu trvání pracovního poměru maximálně v délce jednoho roku.

- 17 XI zdůrazňuje, že dvojí podmínka požadovaná článkem 29a předpokládá odpracovanou dobu, která nutně přesáhne jeden rok, pokud, jako je tomu v projednávané věci, nepřetržitá doba dvanácti po sobě jdoucích měsíců legálního zaměstnání (první podmínka) nezahrnuje okamžik narození dětí (druhá podmínka). Článek 29a tudíž obsahuje kumulativní podmínky doby trvání pracovního poměru či odpracované doby, které překračují rámec podmínky týkající se doby trvání pracovního poměru či odpracované doby v délce maximálně 12 měsíců ve smyslu ustanovení 2 bodu 3 písm. b) rámcové dohody o rodičovské dovolené ze dne 14. prosince 1995, provedené směrnicí 96/34/ES.
- 18 XI žádá, aby Soudnímu dvoru byla předložena předběžná otázka ohledně slučitelnosti článku 29a zákona ze dne 16. dubna 1979 o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, s rámcovým rozhodnutím.

Caisse pour l'avenir des enfants (orgán pro správu rodinných dávek)

- 19 Caisse pour l'avenir des enfants (orgán pro správu rodinných dávek, Lucembursko) tvrdí, že rozporovaný zákon je v souladu s unijním právem. Nárok na rodičovskou dovolenou vzniká rodiči-pracovníkovi z důvodu narození nebo osvojení dítěte a je přiznán, pokud je doložena odpracovaná doba v délce jednoho roku před začátkem rodičovské dovolené.
- 20 Tento orgán navrhuje důvody kasačního opravného prostředku a žádost o předložení předběžné otázky odmítnout s tím, že rámcová dohoda výklad neumožňuje.

4. Posouzení Cour de cassation (kasační soud, Lucembursko):

- 21 Vystává otázka, zda ustanovení směrnice, kterých se týká kasační opravný prostředek, brání použití článku 29a zákona o státní službě.
- 22 Důvody kasačního opravného prostředku nastolují otázku výkladu unijního práva, která je rozhodující pro vyřešení sporu, přičemž správné použití tohoto práva není natolik zřejmé, aby byla vyloučena jakákoliv rozumná pochybnost stran rozhodnutí o otázce, která dosud nebyla předmětem rozhodnutí o předběžné otázce v obdobném případě.
- 23 Je tedy namístě předložit Soudnímu dvoru Evropské unie, na základě článku 267 SFEU, níže uvedenou předběžnou otázku.

5. Předběžná otázka:

- 24 Cour de cassation (kasační soud, Lucembursko) předkládá Soudnímu dvoru následující otázku:

Je třeba ustanovení 1.1., 1.2. a 2.1., 2.3.b) rámcové dohody o rodičovské dovolené uzavřené dne 14. prosince 1995 obecnými mezioborovými organizacemi UNICE, CEEP a EKO a provedené směrnicí 96/34/ES Rady ze dne 3. června 1996 o rámcové dohodě o rodičovské dovolené (Úřední věstník Evropských společenství L 145 ze dne 19. 6. 1996, s. 4; Zvl. vyd. 05/02, s. 285) vykládat v tom smyslu, že brání použití ustanovení vnitrostátního práva, jakým je článek 29a zákona o státní službě ze dne 16. dubna 1979, ve znění pozdějších předpisů, a to naposledy ve znění zákona ze dne 22. prosince 2006 (*Mémorial* A 2006, s. 4838), který váže přiznání rodičovské dovolené na splnění dvojí podmínky, a sice že je pracovník legálně zaměstnán na pracovním místě a z toho titulu je pojištěn v systému sociálního zabezpečení zaprvé nepřetržitě minimálně dvanáct po sobě jdoucích měsíců bezprostředně před začátkem rodičovské dovolené a zadruhé v okamžiku narození nebo přijetí dítěte či dětí k osvojení, přičemž splnění této druhé podmínky je požadováno i v případě, že k narození či osvojení došlo více než dvanáct měsíců před začátkem rodičovské dovolené?